

Ēriks Mežalis

Public and Private Law Consulting

Publiskā iepirkuma un publiskās – privātās partnerības
daļas vadītājs

Šī gada 16. septembrī stājās spēkā Ministru kabineta 12.09.2006. noteikumi Nr. 267. “Kārtība, kādā veicami iepirkumi, kuru paredzamā līgumcena ir lielāka par 1000 latu, bet mazāka par 10 000 latu”. Ar šiem noteikumiem tika īstenots Ministru kabinetam Publisko iepirkumu likumā noteiktais uzdevums paredzēt t.s. “mazo iepirkumu” veikšanas kārtību.

Lai izprastu minēto noteikumu saturu, ir jāņem vērā to rašanās apstākļi, proti – brīdī, kad Publisko iepirkumu likuma projekts tika iesniegts Saeimā, tajā nebija paredzētas normas, kas regulētu kārtību, kādā veicami iepirkumi no 1000 līdz 10 000 latiem. Atbildīgā Saeimas komisija likumprojekta izskatīšanas gaitā tajā iekļāva un Saeima akceptēja divas normas – vienā tika paredzēts iepirkuma veicēja (pasūtītāja) pienākums pirms un pēc iepirkuma veikšanas publicēt paziņojumu, otrā Ministru kabinetam tika uzticēts uzdevums noteikt to, kas notiek laika posmā starp publikācijām, t.i., “mazo iepirkumu” veikšanas kārtību. Šai kārtībai vajadzēja realizēt divus publiskā iepirkuma jomā šķietami nesavienojamus mērķus – radīt pietiekami administratīvi elastīgu procedūras regulējumu, vienlaikus nodrošinot publiskā iepirkuma pamatprincipu, it sevišķi vienlīdzības principa, ievērošanu.

Raugoties uz noteikumu saturu no uzņēmēja viedokļa, ir jāsecina, ka noteikumos ir izšķiramas zināmas iepirkuma procedūras aprises, tomēr uzņēmējam, kas vēlas piedalīties šādā procedūrā, likumsakarīgi rodas vairāki jautājumi. Pirmkārt, jānorāda tas, ka pasūtītājs paziņojumu par veicamo iepirkumu var publicēt savā interneta mājas lapā vai vietējā laikrakstā – paziņojumi tāpat netiek ievietoti Iepirkumu uzraudzības biroja mājas lapā, un tas uzņēmējam var radīt zināmus sarežģījumus paziņojuma atrašanās. Jācer, ka attīstīsies centralizēta iepirkumu izsludināšanas prakse – piemēram, ministrijai padotībā esošās iestādes varētu publicēt paziņojumus ministrijas mājas lapā. Noteikti jāmin arī publicējamā paziņojuma satura problemātika – tajā atbilstoši Publisko iepirkumu likuma 8. panta devītajai daļai¹ ir jānorāda tikai iepirkuma priekšmets un paredzamā līgumcena, tomēr uzņēmējam, kas

¹ Uzņēmējam ir jāpatur vērā, ka “mazo iepirkumu” veikšanu regulē ne vien apskatāmie noteikumi, bet arī Publisko iepirkumu likuma 8. panta devītā un desmitā daļa.

vēlas piedalīties iepirkuma procedūrā, ir svarīgi uzzināt arī piedāvājumu iesniegšanas termiņu, vietu un kārtību, kādā saņemt iepirkuma procedūras dokumentus un citas ziņas. Ja uzņēmējs sastopas ar šādu paziņojumu, ir noteikti jāpieprasa papildu informācija.

Iepirkuma procedūras dokumenti, t.i., dokumentu kopums ar pasūtītāja noteiktām prasībām piegādātājam, ir nākamais jautājums, kas noteikumu aspektā ir aktuāls – noteikumos nav paredzēts, ka pasūtītājam būtu rakstveidā jā sagatavo un jāizsniedz piegādātājam prasības, kuru izpilde ļautu sekmīgi sacensties par līguma noslēgšanu. Lai izvairītos no tā, ka iesniegto piedāvājumu vērtēšana notiek subjektīvi, pakārtojot vērtēšanas kritērijus konkrētam piedāvājumam, uzņēmējam ir jāprasa pasūtītājam rakstveidā darīt zināmus spēles noteikumus jau pirms piedāvājuma iesniegšanas. Tikai tā uzņēmējs varēs justies drošs par to, ka viņa piedāvājums tiks vērtēts adekvāti.

Noteikumos nav detalizēti regulēts tas, kādas pretendentu atlases prasības pasūtītājs var izvirzīt – pasūtītājam ir “jāizvērtē piegādātāja spēja nodrošināt līguma izpildi”. Jādomā, ka, ņemot vērā iepirkumu salīdzinoši nelielo finansiālo vērtību un, līdz ar to, – ar iepirkumu saistīto visai nelielo risku, pasūtītājs izziņas no VID, UR un citām iestādēm pieprasīs iesniegt tikai šaubu gadījumā, bet parasti atļaus nepieciešamos faktus apliecināt pašrocīgi. Šāda prakse no uzņēmēja viedokļa būtu atbalstāma.

Iesniegtais tehniskais piedāvājums joprojām tiks vērtēts saskaņā ar principu – “atbilst – neatbilst” un neatbilstoši piedāvājumi tālāk vērtēti netiks. Attiecībā uz finanšu piedāvājuma vērtēšanas iespējām noteikumi nav visai konsekventi, jo vismaz gramatiski atļauj vērtēt tikai saskaņā ar zemākās cenas kritēriju. Neskatoties uz to, ir paredzams, ka praksē tomēr tiks izmantots arī saimnieciski visizdevīgākā piedāvājuma kritērijs.

Visbeidzot, ir jāatzīmē, ka visvairāk neērtību uzņēmējam sagādās pasūtītāja lēmumu pārsūdzības process – noteikumos nav norāžu par to, ka pasūtītājam pēc lēmuma pieņemšanas jāgaida noteikts laiks līdz līguma slēgšanai; līgums tā tad var tikt noslēgts uzreiz pēc lēmuma pieņemšanas. Uzņēmējam šādos gadījumos atliek tikai cīnīties par pasūtītāja lēmuma atzīšanu par pretiesisku un zaudējumu piedziņu, kas, zinot tiesvedības termiņus un izmaksas, laikam tomēr nešķiet visai perspektīvi.

Nobeigumā jāatzīmē, ka, neraugoties uz noteikumu brīžiem neviennozīmīgo saturu, uzņēmēju izredzes veiksmīgi piedalīties “mazo iepirkumu” procedūrās nav

sliktas – ir vienīgi jāpārzina noteikumu saturs un jāprot juridiski korekti aizstāvēt savu viedokli tajos jautājumos, kas noteikumos nav regulēti, bet ir aktuāli ikvienā iepirkuma procedūrā.